

Õiguskantsler

Teie 09.02.2022 nr

Meie 25.02.2022 nr 14-2/220260/2201173

Gümnaasiumi lõpetamise tingimused

Lugupeetud avaldaja

Tunnete muret selle pärast, et gümnasistid peavad tegema kooli lõpetamiseks riigieksameid, kuigi koroonapandeemia tõttu on õpilastel olnud keeruline õppeaasta.

Teie mure on igati põhjendatud. Riigieksamite vabatahtlikuks muutmine on aga hariduspoliitiline otsus, mida õiguskantsler muuta ei saa. Küll oleme seisnud selle eest, et õpilasi ei suunataks distantsõppele õigusvastaselt ja kergel käel. Reeglina tuleb õppimine korraldada koolis koha peal. Igal juhul peavad koolid pakkuma õpilastele abi õppimisel, sealhulgas eksamiteks valmistumisel.

Kui koroonaviiruse epideemilise leviku tõttu jäeti õpilased koolist koju, tuli selle asemel korraldada juhendatud e-õpe (vt [põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse \(PGS\) § 24 lg 5 ja § 44 lõiked 1 ja 3](#)). Mõistagi ei anna see alati selliseid tulemusi nagu kontaktõpe. Kahjuks ei pruugi ka kodune keskkond olla alati kaugõppeks soodne. Lisaks tuleb arvestada sellega, et kui õpilane on sunnitud pikka aega koolikaaslastest eemal olema, võib see tekitada ärevustunnet või muid vaimse tervise probleeme, mis võivad muu hulgas vähendada õpimotivatsiooni. [SA Poliitikauuringute Keskus Praxis](#) on välja toonud, et enam kui pooltel (55%) Eesti 15–24-aastastest noortest esineb depressiooni või teisi meeleoluhäireid, enam kui kolmandikul (38%) ärevushäireid ja umbes kahel kolmandikul (68%) vaimset kurnatust.

Koolis toimuv on õiguskantsleri teravdatud tähelepanu all olnud pandeemia algusest peale. Õpilaste koju saatmise otsus epidemioloogilistel põhjustel on äärmuslik abinõu ja selle otsuse peab tegema õiguspäraselt (vt näiteks [õiguskantsleri 23.12.2021 kiri Pärnu Linnavalitsusele „Distantsõpe Pärnu linna koolides“](#)). Tavaõppes õppival õpilasel on õigus juhendatud õppele, mis peab toimuma eelkõige ja enamiku ajast koolis kohapeal ([PGS § 22 lg 2](#) ja [§ 24 lg 5](#)), kus õpilasel on võimalik vahetult suhelda õpetajate, kaasõpilaste ja vajaduse korral teiste kooli töötajatega. Kuigi gümnaasiumiõpe on vabatahtlik, on koolil kohustus ka gümnasisti arengut toetada, et õpilasel oleks võimalik saavutada oma võimete kohaselt vajalikud õpitulemused ([PGS § 3 lg 1](#); [§ 19 lg 1](#); [§ 37 lg 1](#); [§ 75 lg 2](#)). Täiendavalt on riik näinud ette abinõusid õpilaste toetamiseks (näiteks [tasuta riigieksamiteks ettevalmistuskursused kõrgkoolide juures](#)).

Riigieksamite tegemine on gümnaasiumi lõpetamise tingimus ja üks osa õppeprotsessist. Eksamite kaudu saavad õpilased ja nende vanemad, kool ja kooli pidaja ning riik tagasisidet

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

õpilaste tasemest eksami tegemise ajal. Riik on seadnud riigieksamitele väga laia eesmärgi, mistõttu on eksami soorituslävendiks üks protsent maksimaalsest tulemusest ([PGS § 31 lg 5](#)). See loob kõigile eksamitegijatele eelduse lõpetada kool enda võimete kohase eksamitulemusega.

Haridus- ja Teadusministeerium kinnitas, et kuna riigieksamite tulemusi arvestavad ka kõrgkoolid, tegi enamik gümnasiste eksameid ka kahel eelmisel aastal, kui riigieksamite tegemine oli vabatahtlik (vt ka [Eesti Rahvusringhäälingu 21.06.2021 uudislugu „Koroonakriisi mõju riigieksami tulemustele jäi tagasihoidlikuks“](#)). Halvem eksamitulemus ei pruugi olla seotud pandeemiast tingitud piirangutega. Kui eksam ei lähe ootuspäraselt, on võimalik järgmisel aastal riigieksam uuesti teha ([PGS § 31 lg 12](#)).

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise